שלשה מינין פרק ששי נזיר לז.

מסורת הש"ס

בשלמא לדידי דאמינא. דבכל איסורין שבתורה נמי היתר מצטרף לאיסור הכא ליכא למימר הכי דמשום דנפישי חולין ואזן לא אמרינן דהיתר מצטרף לאיסור אלא היכא דנפישא מידי לאיסורא וקא משלים ליה היתרא. והא דפרכינן לעיל ממקפה ומדוכה אף על גב דנפישי חולין תבלין שאני הואיל ותבלין לטעמא וריחא הוא דעבידי חשיבי להו ולא בטלי והוי כמאן דנפישי ה): אלא לדידך כו' כי נפישי חולין מאי הוי. הא איכא למימר דאיכא כזית בכדי אכילת פרס לדורייתא: הנח לתרומה בזמן הזה דרבנן אמר ליה אביי: דלמא דהאי משרת להיתר מצטרף לאיסור הוא דאתא דילמא ליתן טעם בעיקר הוא דאתא ולאביי מעיקרא קא קשיא ליה מאי דקאמר רב דימי וקא מותיב ליה כל הלין תיובתא הדר אמר ליה ליתן טעם בעיקר בתר דשני ליה אמר ליה דילמא ליתן טעם בעיקר: הוא דאתא ה) לכדתניא משרת ליתן טעם בעיקר שאם שרה ענבים במים ויש בהן טעם יין חייב ומכאן אתה דן (ו) כל איסורין שבתורה ומה נזיר שאין איסורו איסור עולם ואין איסורו איסור הנאה ויש היתר לאיסורו עשה בו טעם בעיקר כלאי הכרם שאיסורן איסור עולם ואיסורן איסור הנייה ואין היתר לאיסורן אינו דין שיעשה בו טעם בעיקר והוא הדין לערלה בשתים אמר ליה ז) ההוא מרבנן רבי אבהו כי קאמר לר' עקיבא הי ר' עקיבא אילימא רבי עקיבא דהכא ח) דתנן רבי עקיבא אומר אפילו שרה פיתו ביין ויש בו כדי לצרף כזית חייב וממאי דילמא (ט) הוא דאיכא כזית בעינא וכ"ת מאי למימרא לאפוקי מת"ק דאמר עד שישתה רביעית יין אלא רבי עקיבא דבריתא דתניא רבי עקיבא אומר נזיר ששרה פתו ביין ואכל כזית מפת ומיין חייב אמר ליה רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי לרבי עקיבא דקא מוקים ליה להאי וכל משרת להיתר מצטרף לאיסור ליתן טעם בעיקר מנ"ל יליף מבשר בחלב לאו טעם בעלמא הוא י) ואסור הכא נמי לא שנא ורבנן מבשר בחלב לא גמרינן דחידוש הוא מאי חידושיה אילימא דהאי לחודיה והאי לחודיה שרי ובהדי הדדי אסור כלאים נמי האי לחודיה שרי והאי לחודיה שרי ובהדי הדדי אסור אלא י) דאי תרו ליה כולי יומא בחלבא שרי ומבשיל ליה בשולי אסור ורבי עקיבא נמי בשר בחלב חידוש הוא אלא

יליף

א) והיה קשה לר"י נמי דהיתר מצטרף לאיסור כשאינו שם טעם להן לחכמים להחמיר ג) ואומר הרמ"ר דלא דמי דחיוב כזית בכדי אכילת פרס שייך קצת גם מין במינו כיון שהוא אוכל קצת מן האיסור דאם היה ניכר היה חייב עליו מן התורה כיון דכזית בכדי אכילת פרס דאוריימא אכל היתר לעולם בנפישי חולין שאפילו אם היה ניכר לא היה חייב מן התורה: ב) אלא הנח לתרומה בזמן הזה דרבנן. ג) [אלא] ממאי דהאי משרת להיתר מצטרף לאיסור דילמא ליתן טעם בעיקר [אכל] הש"ס הפסיק להקשות: ולאביי מעיקרא קשה ליה האי דרב דימי ואותיב ליה כל הנך תיובתא. כלומר דאפילו כשאר איסורי בעינן למימר דהיתר מצטרף לאיסור: [והדר] אמר ליה ליתן טעם בעיקר. כלומר ועתה ר"ל דכשום מקום לא נאמר דהיתר מצטרף לאיסור ומשני לגבר דשני ליה ב) [ומייתי] ליה רב דימי לאיתויי [מה] הודה לו ומקשה לו [מנא] ליה: מנין לרב דימי לשום תנא דאמר משרת להיתר מצטרף לאיסור דילמא ליתן טעם בעיקר: שרה ענבים בו'. כאן אין כתובה בספרים דתניא אלא נראה שכל זה מדברי אביי שלא היה יודע הברייתא כיון דקא דאמרה לעיל וכזית בכדי אכילת פרס דאוריימא משמע דלדידיה הוי כזית בכדי אכילת פרס דרבנן וכ"ש טעם בעיקר דרבנן ומיהו לפי מאי דפריסית ג) ניחא: שאין איסורו איסור עולם. דסתם נזירות לי' יום: ואין איסורו איסור הנאה. דתניא ד) (עיכוכין דף כו:) מערבין לנזיר ביין: יש היתר לאיסורו. שיכול לשאול לחכם אפילו בימי נזרו: כלאי הכרם (כו') שאיסורן איסור עולם ואיסורן איסור הנאה. דאמינ' פן תקדש המלאה הנזע ודרשינן? פן תוקד אש: והוא הדין לערלה בשתים. פי' הקונטרס שאיסורו איסור הנאה ואין היתר לאיסורו תוך שנה של ערלה לא יותרו לעולם וע"ל ה) דולאי איסורו איסור עולם אבל יש היתר לאיסורו כמו בשנה הרביעית דאחליה והדר אכליה שיש לו תקנה לפירות ע"י פדיון כמעשר שני שאע"פ שבאו מכרם ו) ערלה וה"ר יוס טוב בן הרב ר' יהודה פירש שיש היתר לאיסורו שמותר לגרום איסורו כגון לנטוע אילן אף אם יהיה ערלה משא"כ בכלאי הכרם וכן מותר לאדם לידור בנזיר: הוא דאמר כר' עקיבא. דאית ליה היתר מצטרף לאיסור לנזיר ממשרת וההיא דדרש ממשרת ליתן טעם בעיקר דבנן היא: ויש בו כדי לצרף כזית חייב. היה סבור הפירוש לצרף מפת ומיין: ז) דילמא מיין לחודיה. ולוקח שיש בו כזית יין בלוע בתוך הפת ולריך לירוף לתוספו יחד לפי שהוא בלוע: וכי תימא מאי למימרא. פירוש דאי טעם בעיקר אתא לאשמועינן דאפילו אם אינו מצטרף לאיסור אלא ר"ע דבריית' דמפרש בה בהדיא מפת ומיין מעמה גם ממתני' פי' הכי: טעם בעיקר מנליה. ואם תאמר ודילמא ליתיה ויש לומר דודאי אי לא דשמעינן מקרא אחרינא טעם בעיקר לא הוה מוקי משרת להיתר מצטרף לאיסור דטפי הוה מסתבר לאוקמי משרת ליתן טעם בעיקר ח) [כיון] דיש באיסור עצמו כזית אלא שאינו בעין אלא טעמו משום הכי נעי מאיסור לא ילפי' מינה. שאין אסורו איסור עולם אלא כמו שפירש ואם סתם לי' יום ריין ונעבים מוחרים לו בהנאה דתנן מערבין לנזיר ביין. ויש היתר לאיסורן אפי' תוך זמנו ע"י התרת חכם. כלאים כלאי הכרם. אם זרע חטה ושעורה וחרצן אסורים בהנאה לעולם. והיינו בערלה בשתים. בב' דרכים דאיסורו איסור הנאה ואין היתר לאיסורו בתוך ג' שנים ואיסור עולם ליכא למימר בה דלאחר ג' מותרת. רבי אבהו דאמר כר' עקיבא דשמעי' דהיתר מצטרף לאיסור. ודלמא מיין לחודיה דוקא בשיש כזית בלוע בתוך הפת וצירופו שייך למתני' ביה משום דבבלע בתוך הפת אם יש בו כדי לצרף מפת ומיין חייב. אלמא שמעי' ליה צירוף בהדיא ורבנן פליגי עליה דליה להו היתר מצטרף לאיסור. דאילו משום טעם היין בבלע הפת לא הוו פליגי עליה רבנן דהא אית להו טעם בעיקר: מנא ליה היכא דליכא כזית עיקר אלא טעם דמסתבר דאי לאו דשמעי' ליה מקרא אחרייתא טעם בעיקר הוה מוקי למשרת לטעם בעיקר ולא להיתר שאין בו טעם איסור שיצטרף עם האיסור:

ח) פסחים מד., ב) ס"ת הפ מני דרבנן, ג) פסחים מד: שבועות כח:, ד) [עיכוכין כו:], ה) מכתן שייך לע"ב, ו) ל"ל ת"ל, ז) ר"ת ת"ל לאמר, ח) ר"ת דרבנן.

הגהות הב"ח

(א) נמ' שרה ענבים במים וכו' אתה בן לבל לאיסורין: (ב) שם דלמא והוא לאיסור כזית מיין לחודיה וכו' תימה:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה (בעמוד הקודם) אלא לגידן וכו' ויהיה קשה לר"י. מיהות ויהיה קשה לר"י נמתקו וכ"ג וקשה לפירש"י ב"ל. ת"מ: ב) ד"ה אלא וכו' דשני ליה ר"ש וכו' ומקשה ומנין וכו' כל"ל: ג) ד"ה שרה ענבים וכו' ומיהו לפי מאי דפרישית. נ"ב לעיל דף לו ע"ב ד"ה ומיתי. ת"מ: ד) ד"ה ויש כי וכו' לגרף מפת ומיין כאן הס"ד ואח"כ מה"ד דלמא:

מוסף רש"י

כגון דנפישי חולין. והא לאותיב אמי מקומה דנפישי חולין, תיובתא בעלמא היא דקא מותיב, ולעולם הכי סברינא ליה דהיכא דנפיש איסורא הוא דמצטרף לאיסור (ראש"ה בשמו). ליתן טעם בעיקר. לעשות טעמו של איסור כעיקרו וממנו (פסחים מד:). ויש בהן. כמים טעם יין, חייב. כזית מכזן, והא לא אתיא אלא היתר מצטרף לאיסור הוא, אלא מאוס דאיתעביד ליה טליה איסור, אבל היתר מצטרף לאיסור לא אלינן מינה (שם). לכל איסורין שבתורה. שיהא טעמו של איסורין כמתנו (שם). שאין איסורו איסור עולם. אלא כמה שפירש ואם סתם אנשים יום, ושנעבים יין מוחרין לו בהנאה, ויש היתר לאיסורו. אף תוך זמן על ידי הפרת חכם (שם). שאיסורין איסור עולם. זרע חטה וחרצן הכל אסור לעולם (שם). והוא הדין לערלה בשתים. ק"ו זה אתה דן לערלה כשתי דרכים, לאיסורו איסור הנאה ואין היתר לאיסורו כתוך שנים, מה שאין כן בכלאי, ואיסור עולם ליכא למימר הכי, דלאחר שנים מותרת (שם). ויש בו כדי לצרף כזית. כן פת ויין, חייב. דאיתר מצטרף לאיסור כאיסורי נזיר, דלעיל ליה ממשרת וכל משרת (שבועות כא:). דאיכא כזית בעינא. ולירוף שייך למיתני משום דנבלע בתוך הפת, והילך משערין כזית יין, ממלא כלי מפה לפה ומכיל את הטחן לתוכו וכיון דיוקא הוא כזית יין, וכן הוא כתוקפתא דנזיר (פסחים מד:). ואכל כזית מפת ומיין חייב. ופליגי רבנן עליה דלית להו היתר מצטרף לאיסור, ואילו פשט הייון בכל הפת לא הוי פליגי רבנן עליה דהא אית להו טעם בעיקר ואתעביד ליה פת נטיפה איסור וכבה מיהא פליגי עליה דטעמא דר"ש משום לירוף הוא ואי"ל לא נשרה כל הפת ביין מצטרף נמי היתר לאיסור לחיובא (שם). לר"ש כו' טעם בעיקר מנ"ל. היכא דליכא עיקר אלא טעם כגון שרה ענבים במים (שם). מבשר בחלב. כשר שנתבשל בחלב שפשט החלב נבלע בו (שם). דחידוש הוא. כל איסורו תימה הוא ודבר חידוש שאינו מצוי כיוצא בשאר איסורין, לא נמרינן מומרא דדיליה לאשאר איסורין, דבי היכי דשאר מידושין דדיה לא הוו בשאר איסורין, אלא דטעם בעיקר נמי לא מיתנמר מינה (שם). מאי חידושיה. מבשר מולי, אילימא הייו מידושיה דשני הבנרים המותרים הם וכשנתערבו נתמרין, מה שאין כן בשאר דברים (שם). כלאים נמי. דונמתתן (שם). דאי תרו ליה. שוריהו בחלב כל היום, שרי. כלומר מומר לשרותו בחלבו ואינו עוכר עליו אפילו על אכילתו, דלא אתרה תורה אלא דרך בישול ואפילו יהיה ביה טעמא ומיהו מדרבנן אסור (שם). ומבשיל ליה בשולי אסור. עוכר על בישולו ועוכר על אכילתו (שם).

עין משפט נר מצוה

יד א מיי' פ"ט מהלכות תרומות הל' כו ופי"ב שם הל' יד ופי"ב מאיסו"ב הל' ג) סמג עשין קלב טוש"ע י"ד סימן אלא סעיף ב:

מגו ב מיי' פ"ה מהלכות נזירות הלכה ד:

מגו ג מיי' שם הלכה ה:

יז ד מיי' פ"ע מהלכות מאכלות אסורות הל' ל מסג לאוין קמה טוש"ע י"ד סי' רלו סעיף ח וסי' רלו סעיף ט:

יח ו מיי' שם פ"י הל' ז סמג לאוין קמה טוש"ע י"ד סי' לא סעיף ד:

נוסחת הריב"ן

ה) דנפישי מידי דאיסורא: ו) נלפי שיש: ג) שיין זה שאסור לו כו': ד) היתר לו: ה) בכ"י כתוב כאן נלגון שאין: ו) [הייני יש כו' נטעו] ליתא בכ"י: ז) ואיסורן לאיסור הנאה: ח) וכי קאמר ר' אבהו דכי אתא ליה משרת להיתר מצטרף לאיסור דילמא ליתא דר"ע:

הגהות התוספות

1. צ"ל והיה קשה לר"י דלגידיה כו'. 2. צ"ל בשאינו. 3. צ"ל לחמיר נמין נמינו. 4. צ"ל כדי להקשות. 5. תיכות מנא ליה נמתק. 6. צ"ל דתנן. 7. (קידושין נ:). 8. דבריהם תמריס וכל"ל אבל אין איסורו איסור עולם שלאחר ג' הוא מותר. ולא נעלה לר"ים דמ"מ פרי שלא עבלה לא אותר לעולם וע"ל בדולאי כו'. 9. צ"ל מכת.

פי' הרא"ש

בשלמא לדידי דאמינא היתר מצטרף לאיסור ה) אלא ברובן אסור או בשניהם שוין: הנח לתרומ' בזמן הזה דרבנן. ואפי' חבואת דגן הלכך הלין תיובתא לקולא: דלמא ליתן טעם בעיקר. ליתן טעמו של איסור כעקרו ממשו כדפרש ואזיל. שרה פתו ביין ויש בו טעם יין אלא שהתלמוד הפסיק באמצע דבריו והקשה לו דאביי מעיקרא הוה קשיא ליה אהא דקאמר רב דימי ודחה תשובותיו. חזר והקש' לו משום דלשון ו) הנא אתי משרת להיתר מצטרף לאיסור דילמא לטעם בעיקר ויש בו טעם יין חייב עליו בכזית ולא משום היתר מצטרף

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com